

Pel Museu d'Artà

Éssent aquest un assumpte de palpitant actualitat i de importància per la nostra vila cal qu'ens preocupem tots per tal que l'obra, la llavor de la qual se vol are sembrar, germi, ni cresqui i amb el temps floreixi i grani. Vet-aquí el perquè escrivim aquest articlel el fi del qual no és altre que aportar la nostra opinió sobre la constitució del Museu d'Artà.

Els Consells de la benemèrita entitat Caixa Rural d'Artà han acordat cedir una part del seu local per la instal·lació d'un Museu Artanenc. Per altre part l'Ajuntament l'any passat va acordar contribuir també a la formació d'un Museu local i an aquest fi fou designat el Rt. D. Llorens Lliteras Pvre, Catedràtic d'Història en el Seminari de Palma, per planejar i fins comensar els treballs preliminars per la seua fundació.

Com se veu, és un assumpte en el que hi han demostrat interès les dues corporacions locals de més importància, lo qual significa que se va amb serietat i que se vol fer una cosa bé. Verament és una llàstima que les troballes arqueològiques que de tant en quant tenen lloc en la nostra comarca, quedin en mans de sos trobaires els quals o be'n fan poca estima i les deixen perdre o be les consideren d'un valor exagerat i les posena l'encant, a qui en dona més, i a lo millor, qual se vol antiquari dels que sovint passen, les enduen per vendre en mercats de més importància.

Si aquí contassem amb un Museu que *realment caminàs* qui sab lo que's podria reunir encare de lo qu'està escampat, i moltes de les troballes que's fessen hei hauria medi per no deixar-les extreure del terme.

Peró hem dit, un museu que *realment caminàs*, lo qual vol dir que corre'l perill de ser una entitat més, sense gent treballosa, qui la vivifiqui, com ha socceït en varies entitats, en les quals s'hi havia posada certa esperança i per defectuosa elecció del personal, o falta de bona organització, són avui entitats fossilisades. ¿Que cal fer perquè doni resultat i tenga durada? Al nostre entendre s'han de fer amb serietat els treballs preliminars, qu'han de consistir: en la constitució d'un Patronat, en l'elecció del personal actiu i en l'organització que se li ha de donar.

Cal en primer lloc constituir el Patronat que prengui baix de la seua protecció el Museu. Aquest Patronat ha d'estar format per corporacions i persones que, pel bé d'Artà, vulguin contribuir a la formació del mateix, sense mires personalistes, ni interessades, ni sense pretenció d'aficar-se mai en el seu funcionament, a no ser quant se vés el fracàs del personal directiu. Gran cosa és comptar ja avui amb les dues Corporacions dites, l'Ajuntament i la Caixa Rural, perquè poden ser ells el més ferm puntal del Patronat del Museu.

En segon lloc, cal cercar el personal directiu, o actiu, això és el qui ha de dur el pes del treball. Aquest és el punt més delicat, perquè sense personal adequat, preparat i entusiasta no s'arribarà en lloc. Aquest personal, s'ha de sentir *únicament* alentat, estimulat i apoiat pel Patronat, i aquest mai ha de preteure esmenar la plana an aquell. Ha d'obrar sempre amb desembaràs, i amb independència, dins els límits del reglament i dels recursos de que's disponga, i aquesta independència no sols ha de ser en referència al personal del Patronat, sinó fins al demés personal directiu. El Museu ha de constar de tantes seccions com persones tècniques compti i cada una d'elles ha de ser directora i única responsable del ram de que s'encarregui i en cas de que per un mateix ram se compti amb distint personal igualment preparat a cada un d'ells se l'ha d'en carregar de distinta secció del mateix i ha de ser facultat exclusiva d'ell admetre o no personal col·laborador.

Que's cerqui aquest personal, que dins la vila hei és, i una volta trobat i dispost, que ell mateix se doni l'organització que cregui adequada. Que nombri entre ell una ponència i discuteixca el reglament i forma que a l'entitat es vol donar, i que no se comensi fins que's tenga molta probabilitat d'èxit.

Això és el nostre parer, qu'hem volgut exposar amb tota sinceritat, perquè nos pesa el veure tants de fracassos corporatius com s'han socceït en la nostra vila, fracassos que

en general, podem atribuir a la elecció del personal feta a la babel·là.

A. F.

L'anell de la vida

Dona Ainés, era una senyoreta molt virtuosa, molt plantosa i molt rica; tres qualitats excel·lents per una fadrina de vint anys, per aixó molts de pipiolis li anaven en torn i casi tots la semiraven amb interès. Sempre que sortia de visita o anava a missa o a passejar, tots els fadrins i molts de viudos, li feien capellada fins en terra d'alcantaralla mateixos. Ditsos que podrà haver aquesta formosa joia.

Ademés d'aquestes recomanables circumstàncies en tenia d'altres sino millors que feien que fos ella un partit dels de més fama de Mallorca, també era ben tayada, sense que li faltés cap atractiu. No n'hi havia altre a casseu perquè una germana major que tenia s'havia feta monja de Santa Clara. Feia poques setmanes qu'havia perdut son pare i sa mara. Ja hu crec qu'hei anaveu embruixats per ella tots els joves del seu temps. Succedia però que, amb tant bones qualitats, no n'hi havia cap que li digués; ¿Com va heu mano? per por de haver-se de carregar una carabassa grossa, ven-guent de tant bona marjal.

L'homo té aixó. Es molt agosarat quant va de berbes, de vegades un poquet massa; però quant troba aquella jova qu'está en condicions per ell, cobra por, les ales del cor li cauen i ja no gosa tirar-li cap floreta que vaja a ferir-la, maldament tenga avinentesa. Casi sempre he vist que, en matèries de casament el jove ximple i com a beneit ha passat, davant a n'els més curros i desxondits en festejament i que ses atletes tant festejades i molt desitjades com la nostra Dona Ainés se són casades amb la persona que més lluny estava del pensament del públic curiós, fent exclamar a tot hom ¡vejau qui heu havia de dir!

Així va succeir amb Dona Ainés. La va veure un dia Don Bernat, un jove debé, que no anava molt per mig, que no sabia tant sols que era festetjia perquè tenia ses feines a caseua i allà s'estava fent companyia a sos pares. Era un atlot de preudes, honradíssim, a ne qui Deu tenia destinada la ma de tant hermosa pubila, perquè si Eli heu vol, fa que totes aquelles pores sien no res pel qu'Eli ha triat i compón les coses de tal manera que ningun dels dos pot fugir del

seu destí. Don Bernat era digne de Dona Ainés, per les seues virtuts, bona conducta, carrera, posició i bens ide fortuna. Veurer-la, tornar vermey reparar-ho ella fone cosa d'un segón. Els ulls s'encontraren i tot duna s'entengueren i quant ell obrí la boca per dir li lo que feia el cas, ella no tengué més que mel i sucre per contestar-li, ja los tenim més contents qu'un Pasco.

Les seues relacions se feren aviat formals i el dia que varen esser públiques corregué un gros rum-rum per dins les tertulies de Ciutat, li posaren molts de barrets que no havia duít mai i no li deixaren cap ós en el seu lloc.

Peró de bades xerraren, i fugiren de quatuers amb sa cova entre ses cames el dia que reheren la bendició de la Santa Mare Església i en que D. Bernat, posà en el dit de la seua esposa a demunt l'altar i davant el sacerdot que los casava, un preciós anell benehit amb un brillant com un ciuró que li havia costat tres mil pessetes.

Ja los tenim casats i més enamorats que mai, diguentse unes coses tan dolces que com que no los estigués bé.

—Tu ets sa meua alegria, sa meua ditxa, sa meua glòria. (Aixó ell.)

—Y tu ets la meua vida. Li diu ella

—Benhaja l'hora que't vaig veure, estimada del meu cor.

—Benhaja el moment que tu me posares en el dit aquest preciós anell. Aquí ahont está hei eslará tot el temps que mon cór respiri.

—Peró si arribes a engreixar no'l t'hi podrás passar en el dit.

—Per aixó no'l me treuré mai; si engreix, més segur será llevó el dur-lo tota la vida com a penyora del teu amor. I amb aquestes rahons pasaven les hores i dies sempre parlant de la seua felicitat. Però en aque-t mon com més grossa és sa ditxa més grossa és sa desgràcia.

Succia a lo millor que D. Bernat quant més ja les fermava més fort a tots dos un ninet com un sol, que Deu los envià com a fruit de benedició, caigué malalt i va prende el camí cap a Sant Pere.

Ja tenim a Dona Ainés, vídua i desesperada com una loca, amb un histèric del més alt de punt que pareixia morta. Ses amigues que sabien el greu motiu, feien lo que sabien per tornar-la a la vida, li fregaven els polsos, amb aiguarent una i altre vegada fins que a la fi lograren que tornás en si i li passás el desmai, després de molts de dies, de molt de esment de distreure-la i d'anar a veure sa germana monja s'arribá a consolar un poc. El temps és una medecina

que tot heu cura i més ses penes, i per aquest motiu Dona Ainés arribá aconfortar-se de la mort de son espós i viure tranquila amb son filllet que creixia de lo més bé i deia paraules i distreia sa mare fins an el punt que arribá a conversa ambson fillde coses de son pare i a tots els que li paraven de casar deia «jo ja heu som» i los mostrava aquell ric anell que duja en el dit, afegint Aixó és l'anell de la vida. Mentres jo no m separ d'el el meu marit és dins cameua.

Amb aixó podrán coneixe que l'esperit de aquella senyora era ben sá, però no heu era lo mateix en quant a són cós perquè aquena histericada que va tenir quant morí s'homo li solia repetir de vegades, encara que clas ples; però quant li azafava, arribava a perdre el coneixement fins a n'el punt que pareixia moribunda.

(Seguirá)

Relligioses

PARROQUIA

Demá dia deu, a l'hora de costum hei harrá la Comunió general de les filles de la Puríssima. El decapvespre a Sant Salvador continuarà el novenari, en preparació de les festes patronals.

CONVENT

Demá se celebrará en aquesta església solemne festa dedicada a St. Bonaventura, amb Tercia i Miesa major amb sermó.

FESTA DE RAMON LULL EN EL CONVENT

Diumenge passat s'hi celebrá ben solemnement la festa dedicada al nostre gran sabi i mártir mallorquí el Beat Ramon Lull. El dissapte a vespre se cantaren *Completes*, mentre la torre del campanar de dita església era joiosament il·luminada amb multitud de fanals venecians qu'en la pau de la nit pre-nien un aspecte fantástic.

DE LA NOSTRA MORTS

Al ondemà dematí se feu Comunió general per la que se convidà l'Associació de Tarcit i a les 10 després de cantada Tercia, se digué la Missa Major que cantà el Rt. P. Mojer assistit del Rts. D. Llorens Lliteras Catedratic del Seminari D. Francesc Fuster. El Rt. P. Company T. O. R. teixí un bel panegiric del Beat i el Chor cantà la Missa a tres veus d'En Perossi.

BENDICIO D'UN MOTOR HIDRAULIC.

El nostre bon amic i paísà D. Juan Sancho Miquel resident a Mèxic en sa darrera estada en la nostra vila, en l'estiu darrer, tengué ocasió de fer investigar l'aigua subterrània que pogués existir en sa finca «Son Curr». Qui li feu la investigació per mitjà de la «vergueta» fou el Rt. D. Jeroni Alomar de Llubí. Fet un pou en el punt en que el Rt. D. Jeroni Alomar li indicà abundància d'aigua, en trobà tanta i tant demunt que'l determinà a adquirir la finca veinada i convertir tot allò en horta. Encara que auestat, d'allà ha anat donant ordres, hi ha fet instal·lar un motor de 2 cavalls i mitg marca Bernad amb bomba centrífuga, la qual dona seguit seguit aprop de dues regadores d'aigua.

L'èxit ha coronat les prediccions del Rt. Sr. Alomar i el propietari per medi de sa família ha volgut qu'e mateix sacerdot afectuós labenedicció i que an aquesta se li donàs certat solemnitat.

Se feu dia 5 horabaixa; heí assistiren ademés de dit sacerdot, sa família Sancho el Rt. Sr. Rector D. Juan Rubí D. Pere Virell, D. Francesc i D. Rafel Blanes, D. Bartomeu Alzina, D. Antoni Alomar, la Sra Beil de Sancho i moltes altres persones que sen. am no recordar.

Efectuada la benedicció s'amollà al motor i tots els assistents pogueren admirar la gran quantitat d'aigua que treu la que convertirà tot aquell camp en un gran hort. Al entretant se servi un exquisit i abundant refresc, amb licors, pastes, xampany i xigarros

Sia enhorabona i Deu permeti a. amic Sancho i família disfrutar de ta millora molts d'anys i que servezca d'exemple als artanencs. Enhorabona també i ben coral al Rt. Sr. Alomar ja que gracies a ell s'ha pogut fer tall millora, i

Dimenge passat dematí, devers les 11 morí, casi repentinament, madó Antonina Pa. yes del Carrer del Ponterró. E dia abans no trobant-se be, eril daren el medge que la feu jeure i el dimenge dematí poc després de la visita del medge, la sena filla hi pujà per dar-li un remei i la trobà ja sense donar senyals de vida. Se li administrà el sagrament de l'Extremunció, però verament fou morta. Al cel sia.

—Dissapte passat tot seguent a la fresca sa Madona Bárbara de Sa Torre d'En Titay, caigné atacada de gota. Es estada alguns dies malament i dijous passat entregà l'ànima a Deu. (A. c. s.)

—Després de molt llarga malaltia dimars passat a vespre morí sa mestressa Catalina Pascual (a) Leva, esposa de Mestre Juan Butlo, qu'és a Amèrica fa molts d'anys. La acompanyada i funerals foren molt concorreguts. Deixa algunes nines en completa orfanesa. Rebi sa família el nostre condol.

BENVENGUTS

Després de passar alguns anys a Roma han arribats de torna la el P. Francesc Fornés T. O. R. fill de la nostra vila i Fra. Baltasar.

Sien benveneguts.

LES FESTES DE ST. SALVADOR

L'actual Batle D. Antoni Cano té interès en fer enguany unes bones festes pels Patrons de la nostra vila. Sabem qu'està creant una Comissió entre elements de dins i de fora del Ajuntament per veure de fer unes festes, sinó extraordinàries, amb major solemnitat qu'ls demés anys.

Vaja aquesta indicació perquè'n tenguen coneixement els artanencs de fora i en els pròxims números anirem donant detalls de lo que's projecta.

OBRES MUNICIPALS

Tornam estar en ple període d'activitat en les obres de la vila. Construits ja els ramals de claveguera subastats fa alguns mesos s'estàn acabant les obres de l'escalonada de l'Convent, que tant de temps fa qu'estaven parades.

Per altre part acabat el cabertís de la dreta i els depòsits de la carn de la plassa de P. Antoni Lluàs se procedeix a fer l'acera de la part esquerra on també s'hi posarà altra cobertís, per les taules de venda de verdures i demès.

AGRICOLS

Tots els conradors stàn en el bò del seu temps, cullint els fruits de ses suors. ertotj veureu éres en activitat, i carros garbetjant i traginant gra que per cert ret molt més de lo que s'havia cregut, perquè ha granat be. Les oliveres duen penjat sus bon esplet, encare que les xalons cades de juny hien fet caure molt d'olivó. Si Deu ho vol, serà any de obrir les tafones i funcionar fins ben envant.

NAIXEMENTS

Com a cas raríssim en la nostra vila, devem consignar que no hi ha hagut cap inscripció de naixement en el Registre durant trenta dos dies.

De Son Servera

Per anar-s'en a convertir heretges a terres d'Africa ha partit un d'aquets dies passats el qui fins ara es estat Vicari de la nostra Parròquia i molt virtuós Pvse. el nou jesuïta Rt. D. Miquel Sansaloni Sansaloni.

La seva partida inesperada ens ha causat la natural sorpresa.

Desitjam li siga agradable la nova vida que va a comensar entre els homes incivilitzats de la India.

—S'adelan en ferm les messes del batre. Hi ha més bona anyada que no creiem; sobretot de cereals.

—Entre el personal d'el Retgiment Inca n.º 62 que va a Larache a completar la plantilla de la companyia expedicionaria del mateix hi figura el cabo serveri Xeralf Vives (a) Camet-lo, al qual desitjam bona sort i pronte regrés.

—Està anunciat en pública subasta l'arrendament d'arbts; mun. i quinpla de condicions està de manifest a la Casa de la Vila.

Desgracia—A conseqüència de haver la bistia tenguda por d'un auto va caure baix del pont. d'Es Setri el carro de l'amo'n Josep d'Es Forn. Dedins hi anava la seva esposa, la qual tengué un bras romput, fracturada una espatlla i algunos ferides menos importants dins la boca.

—Sentim la desgracia de la madon Xineta.

Se troba malalta d'alguns cuidados l'esposa de nostre amic D. Rafel Sancho, membre de la Junta del Sindica Agrícola.

Li desitjam total i pronta curació.
Corresponsal

REGISTRE

MORTS

Dia—3 juliol—Antonina Estades Genovard (a) Payes de 74 anys viuda d'afecció de cor.

Dia 5—Catalina Pascual Font (a) Leva de 45 anys casada. Tuberculosís Pulmonar.

Dia 7—Magdalena Ginard Gil fiya d'en Pere Monseriu de 4 mesos, d'atropsia.

Dia 7 Bàrbara Cursach Esteva (a) de Sa Torre de 78 anys de Hemorragia cerebral.

FULLS D'TAMPES

N'hem rebut un bon sortit.

Preu d'are

Una pesseta cada full

Llibres i Objectes de premi

Per premis de fi de curs podem oferir gran varietat de llibres de molt bella enquadernació i amena lectura. També tenim medalles i diplomes apropiats.

S'envia catàlec gratis an a qui'l demani.

Mercat d'Inca

Bessó (quintà) 157'50 pesetes.

Blat (cortera) 30'00 Id.

Xeixa a 31'50 id.

Ordi mallorquí a 18'00 id

id. Forasté a 17'50 id.

Civada mallorquina a 16'00 id.

• forastera a 15'50 id.

Faves veyes i cuitores a 38'00

id. malcuitores a 33'00

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE

ANTONI GILI (A) COMUNA
Y

B^{ME}. FLAQUER (A) MANGOL

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO Artá--Can Mangol, Angulo

• --Can Comuna Gentro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADORE
RES; ANELLES. PLANS I CONSULTES
--H) CONSELL-MALLORCA--

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES

PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaimades i panets

En lloc se trohen millós que a la

PANADERIA **Victoria**

ES FORN NOU

DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobaren sempre pans
pane's allet es, bescuits, rollets, i tota
cast d' pasticeria.

LA BE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DSPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º. 5

LAS NOVEDADES

EN

Tejidos

Mercería

Perfumería

DE JUAN VICENS

CALLE DE ANTONIO BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l Estació.

Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Escursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29

} ARTÁ.

NAUMAN MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI